

DECIZIE

02 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,
Judecători – Țurcan Anatolie și Plămădeală Ghenadie,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Bodareu Octavian, precum și de către avocatul Rusu Vitalie în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01 martie 2022, în cauza penală în privința lui

Țopa Vasile xxx, născut la xxx, originar și domiciliat în xxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 05.10.2018 – 07.05.2019;

Instanța de apel: 28.05.2019 – 01.03.2022;

Instanța de recurs: 02.06.2022– 02.11.2022.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Central din 07.05.2019, Țopa Vasile a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.168 alin.(2) lit. a) și c) Cod penal, la 6 ani închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de gestionare a unei întreprinderi, instituții, organizații pe un termen de 4 ani.

S-a dispus de a încasa în mod solidar de la Țopa Ion și Țopa Vasile în folosul lui Veleşcu Gheorghii prejudiciul material și moral cauzat prin infracțiune în mărime totală de 18 000 lei.

S-a dispus de a încasa în mod solidar de la Țopa Ion și Țopa Vasile în folosul lui Veleşcu Valentina prejudiciul material și moral cauzat prin infracțiune în mărime totală de 18 000 lei.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

Prin aceeași sentință, Țopa Ion a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.168 alin.(2) lit. a) și c) Cod penal, însă în privința acestuia nu se contestă hotărîrea.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat *în fapt* că, Țopa Vasile la data de 21 octombrie 2017, fiind proprietarul fermei de creștere a animalelor, acționând cu intenție directă și premeditare, împreună și de comun acord cu Țopa Ion,

urmărind scopul obținerii muncii forțate de la Veleşcu Gheorghii și Veleşcu Valentina, profitând de situația că aceștia erau în căutarea unui serviciu, având nevoie de bani, pentru a-și asigura un minim necesar pentru existență, prin înșelăciune și constrângere, inducându-i în eroare și creându-i iluzia liberei decizii, după ce Țopa Ion i-a convins pe Veleşcu Gheorghii și Veleşcu Valentina să meargă și să lucreze la ferma de creștere a animalelor în calitate de ciobani pe o perioadă de 6 (șase) luni de zile, promițându-le că la finele perioadei de muncă le va achita câte 1 000 lei lunar, pentru fiecare, urmând să-i asigure din cont personal, hrana și cazarea, i-a cazat la ferma de creștere a animalelor situată în r-ul Edineț, com. Zăbriceni, într-o încăpere semi-îngropată în pământ, în condiții primitive și degradante.

Obținând acordul viciat al lui Veleşcu Gheorghii și Veleşcu Valentina, în perioada lunii octombrie 2017 - aprilie 2018, Țopa Vasile împreună cu Țopa Ion, creându-i iluzia unor relații echitabile de muncă, insuflându-le permanent lui Veleşcu Valentina și Veleşcu Gheorghii că dacă vor lucra la stână, în viitor vor fi achitați pentru munca prestată, prin promisiuni false și sub pretextul achitării plăților salariale anterior convenite, în lipsa unui contract de muncă încheiat în modul stabilit, au fost supuși muncii forțate, ultimii prestând diferite servicii de îngrijire a ovinelor și menținere a gospodăriei încredințate, în condiții grele, inclusiv pe timp de iarnă.

În continuare, în perioada lunii aprilie - iunie 2018, Țopa Vasile și Țopa Ion acționând cu aceleași intenții infracționale, în scopul obținerii în continuare a muncii forțate de la Veleşcu Valentina și Veleşcu Gheorghii, sub pretextul unei datorii inventate de Țopa Ion, urmare a pieririi a 16 ovine în circumstanțe ne stabilite, prin înșelăciune și constrângere, ducându-i în eroare și creându-le iluzia liberei decizii privind alegerea muncii, manipulându-i și insuflându-le în continuare lui Veleşcu Valentina și Veleşcu Gheorghii că dacă vor rămâne la stână, în viitor vor câștiga cu mult mai bine, au fost supuși la muncă forțată, fără achitarea plăților salariale, prestând în continuare diferite servicii de îngrijire a animalelor, în contul stingerii pretinsei datorii create față de Țopa Vasile și Țopa Ion, care urma a fi stinsă până în luna octombrie 2018, prestând astfel servicii forțate până la 26.06.2018, pe care victimele nu erau obligate de a le efectua, până în momentul când au fost depistate de organele de poliție în urma efectuării percheziției la stâna nominalizată.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, prima instanță a reținut că, în drept, faptele inculpatului Țopa Vasile întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.168 alin.(2) lit. a) și c) Cod penal, munca forțată, adică, obținerea muncii de la o persoană împotriva voinței ei, prin constrângere și înșelăciune, dacă această acțiune nu întrunește elementele traficului de ființe umane, asupra două persoane și de două persoane.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către avocatul Marcu Victor în numele inculpaților Țopa Ion și Țopa Vasile și de către procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Oficiul Nord, Tatiana Russu.

3.1. Procurorul a contestat cu apel sentința, prin care a solicitat casarea

sentinței, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Țopa Vasile să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art.168 alin.(2) lit. a), c) Cod penal, la 8 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de gestionare a unei întreprinderi, instituții, organizații pe un termen de 5 ani.

Acuzarea consideră sentința neîntemeiată în partea aplicării pedepsei minimale inculpaților, pe motiv că, prima instanță nu a apreciat corect caracterul social periculos al faptei comise de inculpații Țopa Ion și Țopa Vasile, de consecințele fizice și psihologice survenite asupra părților vătămate în urma comiterii infracțiunii și de personalitatea inculpaților. Caracterul periculos al infracțiunii comise de inculpații Țopa Ion și Țopa Vasile, rezidă în flagranta încălcare a libertății, cinstei și demnității persoanei, precum și atentarea la sănătatea și integritatea corporală a persoanei. La fel, prima instanță n-a atras atenția la faptul că inculpatul n-a depus nici un efort pentru a înlătura rezultatul infracțiunii, prin străduința sa de a acoperi paguba pricinuită părților vătămate, ultimii prestând diferite servicii de îngrijire a ovinelor și menținere a gospodăriei încredințate, în condiții grele, inclusiv pe timp de iarnă, fără a fi remunerați conform promisiunilor și fără a fi respectat nivelul minim al drepturilor și garanțiilor de muncă conform legislației muncii.

În opinia apelantului, prima instanță nejustificat a aplicat în privința inculpaților pedeapsa minimă prevăzută de Legea penală, pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.168 alin.(2) Cod Penal, pe motiv că inculpații vina nu au recunoscut-o, nu au restituit părților vătămate prejudiciul material și moral cauzat.

Astfel, acuzarea consideră că, inculpaților Țopa Vasile și Țopa Ion urmează a le fi stabilită o pedeapsă echitabilă, care i-ar oferi posibilitatea de a trage anumite concluzii și de a nu săvârși cât ei, cât și alte persoane în viitor infracțiuni. Scopul legii penale nu este doar, reeducarea condamnatului, dar și prevenirea de comiterea a unor infracțiuni din partea altor persoane, iar în acest caz pedeapsa cu închisoare și executarea reală a pedepsei, v-a avea un efect pozitiv asupra întregii societăți. Cu certitudine s-a constatat că Țopa Vasile și Țopa Ion au săvârșit o infracțiune gravă care poartă un caracter periculos, și care atentează la interesele și drepturile persoanei, iar tolerarea unui asemenea comportament din partea instanței de judecată se soldează cu urmări ce periclitizează activitatea întregului sistem de drept, diminuând imaginea organelor de ocrotire a normelor de drept în societate.

3.2. Avocatul Marcu Victor în numele inculpaților Țopa Vasile și Țopa Ion a contestat cu apel sentința, prin care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Țopa Vasile și Țopa Ion să fie achitați.

În motivarea cerințelor sale, apărarea a invocat că prima instanță nu a constatat în acțiunile lui Țopa Ion și Țopa Vasile existența tuturor elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.168 alin.(2) Cod penal. Nu au fost prezente probe necesare, veridice, pertinente și concludente în a demonstra că părțile vătămate Gh. Vileșcu și V. Vileșcu au fost forțați să presteze o muncă împotriva dorinței sale sau

obținerea muncii prin constrângere, violență sau amenințare cu violența. Consideră că, martorii audiați în prima instanță - I. Vicol, M. Țopa, Vacarciuc, Spînu și Prisneac, nu au menționat că aceștia au fost forțați să muncească la stână. Consideră că, nici un martor din partea învinuirii n-a arătat și n-a probat că soții Vileșcu au fost forțați să muncească sau au fost constrânși sau aplicată violența sau amenințarea cu violență.

Faptul că locuiau în bordei, consideră că toți ciobanii din Moldova, doar nu este permis case la stână și aceasta este obicei strămoșesc de a locui în bordei. Pătimitii V. Vileșcu și Gh. Vileșcu nu au fost maltratați, nu au fost privați de documente de identitate, nu au fost prinși și întorși cu de-a sila înapoi, nu au fost supuși muncii forțate. Consideră că în țara noastră este cunoscut faptul că ciobănitul este un gen specific de muncă, uneori ciobanii locuiesc în bordei, iar achitarea pentru muncă se face numai toamna.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01 martie 2022, apelul procurorului a fost respins ca nefondat, iar apelul avocatului în numele inculpaților a fost admis, din alte motive decât cele invocate, casată parțial sentința, în latura pedepsei penale în privința lui Țopa Vasile și în latura acțiunilor civile, rejudecată cauza în această parte, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Țopa Vasile se consideră condamnat în baza art.168 alin.(2) lit. a), c) Cod penal și în baza acestei Legi și cu aplicarea prevederilor art.79 Cod penal, i s-a aplicat pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de gestionare a unei întreprinderi, instituții, organizații pe un termen de 2 ani.

Conform prevederilor art.90 alin.(1) Cod penal, pedeapsa închisorii aplicate lui Țopa Vasile a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 3 ani.

Acțiunile civile înaintate de părțile vătămate Veleşcu Valentina și Veleşcu Gheorgii au fost admise parțial.

S-a dispus de a încasa în mod solidar de la Țopa Ion și Țopa Vasile în beneficiul lui Veleşcu Valentina prejudiciul material în sumă de 6 000 lei.

S-a dispus de a încasa în mod solidar de la Țopa Ion și Țopa Vasile în beneficiul lui Veleşcu Gheorgii prejudiciul material în sumă de 6 000 lei.

În rest, solicitările părților vătămate Veleşcu Valentina și Veleşcu Gheorgii au fost respinse ca nefondate.

Dispozițiile sentinței în privința lui Țopa Ion și în latura corpurilor delictive au fost menținute.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel efectuând o cercetare amplă a probelor administrate în cauză, a conchis asupra temeiniciei și legalității concluziei judiciare a primei instanțe privind constatarea vinovăției inculpaților Țopa Ion și Țopa Vasile în comiterea infracțiunii încriminate, cât și asupra calificării juste a acțiunilor inculpaților în baza art.168 alin.(2) lit. a) și c) Cod penal.

Instanța de apel a constatat examinarea multilaterală a cauzei penale în privința inculpaților Țopa Ion și Țopa Vasile de către prima instanță, cu cercetarea obiectivă a

probelor administrate pe caz, cu aprecierea corectă și la justa valoare a împrejurărilor de fapt și a aspectelor de drept, ce în rezultat au dus la emiterea pe caz a unei soluții legale și întemeiate.

Prima instanță a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și în baza art.101 Cod de procedură penală a dat probelor administrate pe caz o apreciere legală din punct de vedere a pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Totodată, instanța de apel a apreciat critic declarațiile martorilor apărării care au declarat că, soții Veleşcu nu se plâneau la poliție de condiții inumane, de faptul că nu erau hrăniți, soții nu doreau să plece și nu se plâneau de nimic, în bordei erau condiții bune, deoarece martorii nu cunoșteau care era înțelegerea dintre Țopa și Velescu cu privire la munca exercitată și cu privire la achitarea ei (achitarea nu era la toamna, dar la Pasti). De asemenea, faptul asigurării alimentației și a condițiilor de trai în bordei - nu scutește pe angajator de a se comporta corect față de salariat cu remunerarea muncii conform înțelegerii avute, or, conform art.144 alin.(1-3) Codul muncii, plata salariilor este efectuată de angajator în mod prioritar față de alte plăți; mijloacele pentru retribuirea muncii salariaților sânt garantate prin venitul și patrimoniul angajatorului, angajatorii iau măsuri pentru protejarea salariaților proprii contra riscului de neplată a sumelor ce li se cuvin în legătură cu executarea contractului individual de muncă sau ca urmare a încetării acestuia.

Instanța de apel a conchis că, declarațiile inculpaților Țopa Vasile și Topa Ion precum că, ei nu au exploatat prin muncă părțile vătămate contrar voinței acestora, au un caracter cu tentă de apărare și se apreciază critic în raport cu declarațiile părților vătămate și a martorilor audiați în instanța de fond, precum și celelalte probe scrise. Este necesar de a accentua și faptul, că inculpații s-au folosit și de slăbiciunile părților vătămate - consumul de alcool. A mai reținut că, este necesar de a aprecia critic argumentul inculpaților că, n-au încheiat contract individual de muncă, din motiv că soții Veleşcu n-au dorit-o, deoarece aceasta este de obligația angajatorului art.10 alin.(2) Codul muncii. Despre pieirea oilor inculpații nu s-au adresat nici la o instituție pentru a stabili cauza (comunicarea de la Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor din 15.08.2018 cu mențiunea că Țopa Vasile și Țopa Ion nu s-au adresat la Direcția respectivă pentru demararea unor investigații de faptul pieirii a 16 oi la stâna ce le aparține).

Instanța de apel a menționat și faptul că, părțile vătămate Veleşcu Valentina și Veleşcu Gheorghe și-au menținut poziția sa inițială, nefiind divergente în declarațiile lor date în cadrul urmăririi penale, și în instanța de judecată, declarațiile acestora fiind în coroborare cu întreaga bază probantă administrată la caz.

Ca urmare a celor expuse, instanța de apel a ajuns la ferma convingere de a respinge ca nefondate alegațiile părții apărării invocate în sensul achitării inculpaților precum că în acțiunile acestora lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii

incriminate, pe motiv că acestea sunt contrare probelor acuzării prezentate și cercetate în cadrul ședințelor de judecată. Procesul de cercetare și apreciere a probelor prezentate de părți în raport cu faptele incriminate inculpaților Țopa Ion și Țopa Vasile s-a efectuat în corespundere cu cele statuate la art.6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale

Pe de altă parte, instanța de apel analizând apelul declarat de procuror, pe motivul blândeții pedepsei și solicitând o pedeapsă mai aspră, îl va respinge ca nefondat. Or, solicitarea acuzării de a aplica față de inculpații Țopa Ion și Țopa Vasile a pedepsei penale cu închisoare pe un termen de 8 ani se dovedește a fi neîntemeiată.

Totodată, instanța de apel a respins alegațiile apărării referitor la lipsa probelor, care ar dovedi vinovăția inculpaților. Obiecțiile împotriva probatoriului administrat în cauza penală de învinuire a lui Țopa Ion și Țopa Vasile în comiterea infracțiunii prevăzute de art.168 alin.(2) lit. a), c) Cod penal, sunt nemotivate și lipsite de suport justificator. La caz, instanța de apel a conchis că se atestă suficientă probelor acumulate, prin care vina inculpaților este dovedită integral. Atât în ședința instanței de fond, cât și în instanța de apel, probele care au fost obiect de cercetare dovedesc întreaga stare de fapt a acuzațiilor aduse lui Țopa Ion și Țopa Vasile.

4.2. Totodată, verificând pedeapsa penală stabilită în privința inculpatului Țopa Vasile, instanța de apel a constatat că, ultimul a comis o infracțiune gravă, intenționată, anterior necondamnat, la locul de trai se caracterizează pozitiv, este în etate și bolnav, nerecunoașterea vinei, nerecuperarea prejudiciului.

Conform art.77 Cod penal, instanța de apel nu a stabilit careva circumstanțe ce agravează răspunderea inculpatului. Totodată, instanța de apel a constatat circumstanțe, care instituie modificarea sentinței în privința lui Țopa Vasile, în latura pedepsei penale, fiind stabilite circumstanțe prevăzute la art.79 Cod penal.

În ședința instanței de apel a fost prezentat un certificat de încadrare în grad de dezabilitate a lui Țopa Vasile din data 13.01.2021 (încadrat în grad de dezabilitate - accentuat), însoțit de anexă, concluzia nr.C411031505634 privind necesitatea deservirii cu transport, precum și raportul de expertiză extrajudiciară cu nr.202110D0728 din 14.12.2021, prin care s-a constatat.

Conform documentelor medicale prezentate pe numele Țopa Vasile s-a stabilit că ultimul stă la evidență cu o serie de maladii:

- 1) a sistemului nervos - boala cerebral-vasculară - ictus cerebral ischemic, sindrom vestibular persistent;
- 2) a sistemului circulator: hipertensiune arterial, cardiopatie ischemică;
- 3) a sistemului digestiv - boală ulceroasă, diabet zaharat, hepatoză;
- 4) a sistemului locomotor - artroza-gonoatroza bilaterală cu dereglări de mers;
- 5) a sistemului excretor și genital - adenom de prostată, pielonefrită cronică.

Ținând cont de aceste circumstanțe, instanța de apel a considerat că față de Țopa Vasile sunt aplicabile prevederile art.79 Cod penal, sub aspectul instituirii unei pedepse sub limita minimă prevăzută de legea penală.

Astfel, instanța de apel a considerat că Țopa Vasile fiind condamnat în baza art.168 alin.(2) lit. a), c) Cod penal și în baza acestei Legi, cu aplicarea prevederilor art.79 Cod penal, i s-a aplicat pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de gestionare a unei întreprinderi, instituții, organizații pe un termen de 2 ani.

Ținând cont de circumstanțele menționate, în cumul cu faptul că Țopa Vasile nu a întreprins acțiuni de eschivare de la organul de urmărire penală și instanța de judecată, a avut o conduită obedientă în cadrul examinării cauzei penale, instanța de apel a considerat că față de aceasta sunt aplicabile și prevederile art.90 Cod penal, sub aspectul instituirii suspendării condiționate a executării pedepsei aplicate vinovatului.

Raționamentul juridic al normelor menționate dictează imperativ faptul că răspunderea materială pentru prejudiciul moral cauzat prin infracțiune adoptă caracter personal, nefiind acceptabilă încasarea acestuia în mod solidar. De către părțile vătămate Veleşcu Gheorghii și Veleşcu Valentina locuitori ai s. Bogzești raionul Telenești au fost depuse cereri de înaintare a acțiunii civile prin care solicită să fie încasat de la inculpați prejudiciul cauzat material și moral în suma de 18 000 lei pentru fiecare, nefiind delimitată solicitarea prejudiciului material și acel moral.

În ce privește persoanele în beneficiul cărora urmează a fi încasat prejudiciul moral, cât și determinarea quantumului despăgubirii, instanța de apel a ajuns la concluzia de a respinge acțiunea civilă înaintată în partea încasării prejudiciului moral, ca fiind neîntemeiată, cererea nefiind depusă în concordanță cu prevederile art.2037 Cod civil. Cu privire la încasarea prejudiciului material, instanța de apel a admis solicitarea părților vătămate, reieșind din faptul ca ambii au declarat că au lucrat șase luni pentru care nu au fost remunerații și înțelegerea era să le achite la fiecare câte 1 000 de lei pe lună, încasând în mod solidar de la Țopa Ion și Țopa Vasile în beneficiul lui Veleşcu Valentina prejudiciul material în sumă de 6 000 lei, și în beneficiul lui Veleşcu Gheorghii prejudiciul material în sumă de 6 000 lei.

5. Procurorul, în temeiul art.427 alin.(1) pct.10) Cod de procedură penală, a contestat cu recurs decizia, solicitând casarea parțială a deciziei, cu excluderea aplicării prevederilor art.90 Cod penal.

În motivarea cerințelor sale, procurorul a invocat că, prima instanță nu a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei. Astfel, pedeapsa aplicată de către instanță, inculpatului Țopa Vasile nu are să atingă scopul pedepsei penale, deoarece prin aplicarea de către instanță a prevederilor art.90 Cod penal față de inculpatul Țopa Vasile, nu s-a asigurat atingerea scopului final al pedepsei, și anume a celui de corectare și reeducare, pedeapsa fiind inechitabilă cu fapta comisă.

Totodată, acuzarea consideră că, în prezenta cauză penală, a fost emisă o decizie cu aplicarea pedepsei prea blânde în comparație cu consecințele comiterii infracțiunii, cu pericolul social și ordinea de drept.

Aplicând, pentru comiterea infracțiunii cu un grad prejudiciabil sporit, o pedeapsă mai blândă, nu a fost atins scopul principal și anume prevenirea de noi

infracțiuni de către inculpat, precum și de către alte persoane.

La fel, instanța de apel, nu a apreciat corect caracterul social periculos al faptei comise de inculpatul Țopa Vasile, de consecințele fizice și psihologice survenite asupra părților vătămate în urma comiterii infracțiunii și de personalitatea inculpatului. Caracterul periculos al infracțiunii comise de inculpatul Țopa Vasile, rezidă în flagranta încălcare a libertății, cinstei și demnității persoanei, precum și atentarea la sănătatea și integritatea corporală a persoanei.

Astfel, acuzarea consideră că inculpatului Țopa Vasile urmează a-i fi stabilită o pedeapsă echitabilă, care i-ar oferi posibilitatea de a trage anumite concluzii, de a nu săvârși în viitor infracțiuni.

5.1. Avocatul Rusu Vitalie în numele inculpatului a contestat cu recurs decizia, solicitând casarea acesteia, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Țopa Vasile să fie achitat, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

În motivarea cerințelor sale, avocatul a invocat argumente similare celor din apelul avocatului inculpaților. Suplimentar, consideră că, nu au fost prezente probe necesare, veridice, pertinente și concludente pentru a demonstra că părțile vătămate Veleșcu Gheorghii și Veleșcu Valentina au fost forțați să presteze o muncă împotriva dorinței sale sau obținerea muncii prin constrângere.

Avocatul a mai notat că, supunerea la o muncă forțată constituie, prin sine un act de silnicie, deoarece lipsește consimțământul celui supus la o astfel de muncă. Prin săvârșirea acestei fapte persoanei fizice i se răpește posibilitatea de a-și alege liber munca pe care o va presta. Or, în acest caz nu a fost constatat un act de silnicie, părțile vătămate manifestând acordul de a presta munca oferită și au efectuat-o de bună voie.

Consideră că, Țopa Vasile nu a obținut munca din partea părților vătămate împotriva voinței lor, nu i-a determinat pe ei să îndeplinească o muncă pe care nu ar fi îndeplinit-o din proprie voință. În speță, potrivit alin.(2) art.44 din Constituția Republicii Moldova - nu constituie muncă forțată, prestațiile care fac parte din obligațiile civile normale. Prevederi similare stabilește alin.(3) din art.4 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, precum și alin.(5) art.7 Codul muncii.

De asemenea, avocatul a remarcat că sentința și decizia instanței de apel conține deficiențe substanțiale și sub aspectul motivării prin prisma cercetării probelor puse la baza condamnării.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acestea urmează a fi declarate inadmisibile din următoarele considerente.

În speță se constată, că recurenții s-au conformat prevederilor art.422 Cod de procedură penală și au declarat recursurile ordinare în termen.

În conformitate cu prevederile art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să decidă asupra inadmisibilității recursului în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Potrivit prevederilor art.424 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art.427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Analizând recursurile declarate, instanța de recurs constată că procurorul critică decizia instanței de apel doar în latura modului de executare a pedepsei stabilite inculpatului Țopa Vasile, temei prevăzut la art.427 alin.(1) pct.10) Cod de procedură penală, iar partea apărării invocă aprecierea defectuoasă a probelor, precum și că nu au fost întrunite elementele infracțiunii, temeiuri prevăzute la art.427 alin.(1) pct.6), 8) Cod de procedură penală. Raportând normele de drept citate la circumstanțele cauzei, Colegiul penal constată că aceste temeiuri nu-și găsesc confirmare în speța dedusă judecării și în acest sens, în mod separat, se va expune asupra recursurilor.

6.1. Cu referire la recursul ordinar declarat de procuror.

Colegiul penal găsește vădit nefondată invocarea recurentului cu privire la excluderea art.90 Cod penal față de inculpat. Instanța de recurs susține integral statuările instanței de apel în acest sens, considerând că, corect s-a dispus suspendarea executării pedepsei stabilite lui Țopa Vasile în baza art.90 Cod penal, pe un termen de probațiune de 3 ani. Astfel, instanța de apel examinând apelul declarat de către procuror, a respins ca nefondat criticele apelantului, iar Colegiul penal consideră că soluția instanței de apel privitor la individualizarea pedepsei în privința inculpatului Țopa Vasile, este legală, întemeiată și urmează a fi menținută.

Mai mult, Colegiul penal reține că, instanța de apel a dat răspuns la toate criticele invocate de partea acuzării. În acest sens, se apreciază că instanța de apel și-a motivat decizia în conformitate cu prevederile art.417 alin.(1) pct. 8) Cod de procedură penală și aceasta cuprinde temeiurile de fapt și de drept ce au dus, la caz, la respingerea apelului procurorului, ca nefondat.

Colegiul penal evidențiază că, raționamentul care poate condiționa aplicarea prevederilor art.90 Cod penal într-o cauză penală, întotdeauna are la origine persoana inculpatului și comportamentul acestuia până la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiune, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă, conduita bună, stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara paguba pricinuită, comportarea sinceră în cursul procesului. Pe de altă parte, executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice sau să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

De asemenea, Colegiul penal specifică faptul că, aplicarea prevederilor art.90 Cod penal - suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a se corecta.

Potrivit art.90 alin.(1) Cod penal, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un

termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai deocamdată în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și perioada de probațiune.

Respectiv, este prerogativa instanței de judecată să aprecieze dacă scopul pedepsei poate fi atins fără executarea efectivă a acesteia. În formarea acestei convingeri, instanța de judecată urmează să țină cont de totalitatea condițiilor expres prevăzute de lege, ceea ce la caz s-a realizat.

Colegiul penal reține că, s-a efectuat o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului Țopa Vasile evidențiindu-se în acest sens că, acesta a comis o infracțiune gravă, intenționată, anterior necondamnat, la locul de trai se caracterizează pozitiv, este în etate și bolnav, nerecunoașterea vinei, nerecuperarea prejudiciului, nu a întreprins acțiuni de eschivare de la organul de urmărire penală și instanță de judecată, a avut o conduită corectă în cadrul examinării cauzei penale. Astfel, instanță de apel a considerat că, față de Țopa Vasile sunt aplicabile prerogativele art.79 Cod penal, sub aspectul instituirii unei pedepse sub limita minimă prevăzută de legea penală.

Respectiv, Țopa Vasile a fost condamnat în baza art.168 alin.(2) lit. a), c) Cod penal și cu aplicarea prevederilor art.79 Cod penal, i s-a aplicat pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de gestionare a unei întreprinderi, instituții, organizații pe un termen de 2 ani.

Cu referire la alegațiile recurentului privind aplicarea eronată de către instanța de apel a prevederilor art.90 Cod penal în privința inculpatului, Colegiul penal notează că, pedeapsa de 5 ani închisoare, se încadrează în condițiile art.90 alin. (1) Cod penal, ținând cont și de starea de sănătate a inculpatului și maladiile de care suferă, potrivit documentelor medicale prezentate.

Rezultatul principal al aplicării acestei pedepse constă în aceea că, deși pedeapsa definitivă nu a fost pusă în executare, ea devine dependentă de comportamentul exemplar de care trebuie să dea dovadă inculpatul, pe perioada termenului de probațiune, în caz contrar va fi anulată suspendarea ei și se va dispune executarea reală în penitenciar.

Din atare considerente, sunt neîntemeiate alegațiile procurorului în partea privind excluderea art.90 Cod penal și constată că concluzia instanței de apel privitor la faptul că corijarea inculpatului este posibilă și prin aplicarea față de Țopa Vasile a pedepsei sub formă de închisoarea, cu suspendarea executării acesteia, este una legală, corectă, motivată și întemeiată.

Prin urmare, Colegiul penal consideră că, argumentele punctate în cererea de recurs declarată de procuror nu sunt incidente cauzei deferite judecătii, iar instanța de

apel și-a motivat just soluția adoptată, acordând deplină eficiență prevederilor art.art.61, 75, 79 și 90 Cod penal la soluționarea chestiunii cu privire la individualizarea pedepsei, stabilindu-i inculpatului o pedeapsă proporțională faptei comise.

La caz, nu se constată vreun temei pentru modificarea pedepsei în privința inculpatului Țopa Vasile, iar sancțiunea închisorii, cu suspendarea executării acesteia, așa cum a fost stabilită de către instanța de apel, răspunde atât principiului proporționalității, cât și scopului prevăzut în art.61 alin.(2) Cod penal de restabilire a echității sociale, corectare a inculpatului, precum și de prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea acestuia, cât și a altor persoane.

Rezumând cele expuse, instanța de recurs conchide că, în prezenta cauză nu se constată admiterea erorii de drept semnalate de procuror și prevăzută de art.427 alin.(1) pct.10) Cod de procedură penală, iar la judecarea acestei cauze în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale prescrise de art.art.414-419 Cod de procedură penală și a pronunțat o hotărâre legală și întemeiată, argumentele din recursul procurorului fiind vădit neîntemeiate.

6.2. *Cu referire la recursul ordinar declarat de avocatul Rusu Vitalie în numele inculpatului Țopa Vaile.*

Colegiul penal ține să menționeze că, împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în pct.4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind vinovăția inculpaților, în conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, prin prisma cumulului de probe anexate la dosar care au fost apreciate în conformitate cu prevederile art.101 alin.(1) Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării lor, instanța de apel pronunțându-se argumentat și detaliat asupra motivelor pentru care a respins versiunile părții apărării, probele administrate pe caz demonstrând concludent prezenta în acțiunile inculpaților Țopa Vasile și Țopa Ion a elementelor infracțiunii prevăzute de art.168 alin.(2) lit. a), c) Cod penal și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptelor prejudiciabile săvârșite de inculpați și semnele componenței de infracțiune incriminată.

Pe lângă aceasta, recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct.5.1 din prezenta decizie, sunt întemeiate și pe critica modului în care instanțele de fond au apreciat probele și circumstanțele cauzei.

Însă, judecând apelul, instanța de apel verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Astfel, activitatea instanței de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei în alt sens decât cel pe care îl propune partea

apărării este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art.427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursurile ordinare, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, instanța de recurs, apreciază critic argumentul recurentului precum că, concluziile instanței de apel nu sunt bazate pe probe. Acesta este un argument invocat în mod declarativ, or, reținând circumstanțele de fapt ale cauzei instanța de apel și-a motivat concluzia prin cumulul de probe administrate în cauză, cărora le-a dat o apreciere justă și obiectivă, prin prisma art.101 Cod de procedură penală, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept.

Totodată, instanța de recurs reține că argumentele recurentului precum că, nu au fost întrunite elementele infracțiunii, sunt lipsite de suport probatoriu, nefiind în stare să răstoarne hotărârile instanțelor de fond. Or, poziția instanței de recurs de a suplini din oficiu recursul recurentului prin constatări subiective constituie o derogare de la principiul contradictorialității în condițiile egalității armelor.

În acest context, Colegiul penal ține să menționeze că, instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al apărării cu circumstanțe în fapt și în drept, care le-ar justifica. Conform art.24 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

Instanța de recurs, la fel evidențiază argumentele instanței de apel precum că nu pot fi reținute afirmațiile invocate de către avocat și inculpați, precum că nu sunt vinovați de săvârșirea infracțiunii pentru care au fost condamnați, or aceste afirmații au un caracter declarativ și sunt un mod de apărare a inculpaților în vederea eschivării de răspundere penală, afirmațiile date fiind combătute prin totalitatea de probe administrate, care au fost puse just de către instanța de fond la baza sentinței de condamnare.

Colegiul penal respinge alegațiile invocate de către recurent precum că, instanța de apel a omis să se pronunțe detaliat și amănunțit asupra tuturor argumentelor invocate în apel. Or, recurenții aveau obligația să concretizeze care anume argumente nu au fost apreciate de către instanța de apel.

Analizând textul hotărârilor atacate în coraport cu motivele invocate de recurenți, Colegiul penal atestă că, instanțele de fond s-au expus argumentat și motivat, bazându-și just soluția din hotărâri, iar instanța de recurs ordinar, în virtutea corectitudinii acestei motivări, pentru a evita repetări inutile, o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct.37 a hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art.6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct.61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi

examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, instanța de apel s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și că faptele inculpatului întrunesc toate elementele infracțiunii incriminate.

În consecință, raportând situația reținută în cauză la prevederile art.432 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs nu constată prezența erorilor de drept ce ar genera casarea hotărârii atacate, și, prin urmare, se impune soluția inadmisibilității recursurilor ordinare declarate, ca fiind vădit neîntemeiate.

7. În corespundere cu art.432 alin.(1), (2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Bodareu Octavian, precum și de către avocatul Rusu Vitalie în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01 martie 2022, în cauza penală în privința lui *Țopa Vasile xxx*, deoarece sunt vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 27 decembrie 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Plămădeală Ghenadie